

Millî Korunma Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesine ve ek maddelerin çıkarılmasına dair kanun

(Resmî Gazete ile neşir ve ilânı: 11.VIII.1944 - Sayı: 5780)

No.
4648

Kabul tarihi
3 . VIII . 1944

BİRİNCİ MADDE — Millî Korunma Kanununun 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 20, 21, 22, 24, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 42, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68 ve 69 ncu maddeleri aşağıda yazılı şekillerde değiştirilmiştir:

Madde 6. — I - Bu kanun hükümlerine uyarak İcra Vekilleri Heyetince itti-haz edilen kararlar alâkalı vekâletler tarafından kendi teşkilâtı ve bu kanuna müsteniden kurulan veya tanzif edilen teşkilât ve müesseseler vasıtasıyla infaz ve tatbik olunur;

II - Bu kanunla Hükümete verilen hizmetlerden bir veya bir kaçıyla meşgul olmak ve bu kanundaki salâhiyetlerle teğhiz edilmek üzere lüzum görülen Devlet teşkilâtında yeni memuriyetler ihdasına Hükümet salâhiyetlidir.

III - Vekâletlerin merkez teşkilâtında ihdas olunacak kadrolar tatbik ve derhal Türkiye Büyük Millet Meclisinin tetkik ve tasdikına arz olunur. Bu kadroların maaş ve ücretleri ile idare masrafları 43 ncu maddedeki sermayeden sarfo-lunur.

IV - Vekâletlerin merkez teşkilâtı haricinde ihdas olunacak vazifeleri ve koordinasyon bürosunun kadroları İcra Vekilleri Heyeti kararıyla tatbik edilir.

V - Halk ve Millî Müdafaa ihtiyaçlarını temine mâtuf bilûmum ticari ve sınai muameleleri ifa etmek ve Hükümet tarafından bu kanundaki salâhiyetler daire-sinde verilecek diğer işleri görmek üzere İcra Vekilleri Heyeti kararıyla hük-mi şahsiyeti haiz müesseseler ihdas olunabilir. Bu müesseselerin kadroları İc-ra Vekilleri Heyetince tasdik olunur ve bunlara bu kanunun 43 ncu maddesin-deki paradan lüzumlu miktar sermaye tefrik ve tahsis olunabilir.

VI - Bu müesseselerin ve memurlarının halk ile muamele ve münasebetlerin-de hususi hukuk hükümleri caridir. Bu müesseselerin sermayeleri ve bütün mal-ları Devlet mallarındandır. Murakabeleri bu kanunun 51 ncu maddesi hükümleri dairesinde yapılır.

VII - Yukarıdaki fıkralarda zikredilen vazife ve işleri İcra Vekilleri Heyeti mevcut müesseselere de verebilir.

VIII - İcra Vekilleri Heyeti lüzum göreceği herhangi bir daire veya mües-seseyi, bütçe ve teşkilâtına mütedair mer'î hükümler mahfuz kalmak üzere, ta-mamen veya kısmen herhangi bir vekâlet veya daire emrine vermeğe salâhi-yetlidir.

IX - Bütün daire ve müesseseler bu kanunun tatbikatına mütedair olan ka-rar ve tebliğleri derhal tatbik ve icra etmekle mükelleftirler. Herhangi bir da-ire ve müesseseye mensup olursa olsun bu kanunun tatbikında kusuru görü-len memur ve müstahdemleri ve belediye reislerini Başvekil inzibati cezalardan herhangi biriyle tertip gözetmeksizin, cezalandırabilir ve bu cezaları hafiflete-bilir veya kaldırabilir. Memurların memuriyetten ihraç cezası müstesna olmak

üzere diğer inzibati cezalara karşı itiraz olunamaz ve dâva açılmaz.

X - a) Bu kanuna müsteniden vücade getirilen teşkilât ve müessese kadrolarında istihdam edilenlerden fazla mesaisi ve muvaffakiyeti görülenlere 3656 ve 3659 numaralı kanun hükümlerine göre müstahak oldukları maaş veya ücret tutarıyla tâyin edildikleri kadrodaki maaş veya ücret tutarı arasındaki farkı geçmemek şartıyla ve Başvekilin tasvibiyle kadro tasarrufundan aylık maktu tazminat verilebilir. Şu kadar ki, 5 nci ve daha yukarı dereceli kadrolara tâyin edileceklerine verilecek tazminat müstahak oldukları maaş veya ücret tutarıyla iki üst derece tutarı arasındaki farkı geçemez.

b) Millî Korunma Kanununa göre alınan ücretli kadrolardaki vazifelerden murakabe işlerini bilfiil görenlere dâhil oldukları kadro ücretleri müktesep hak teşkil etmemek üzere tam olarak verilebilir.

XI - Herhangi bir dairede tekaüde tâbi maaşlı bir hizmette müstahdem olanlarla bu gibi memuriyetlerden istifa ile ayrılmış bulunanlardan yukarıda yazılı daire ve müesseselerin ücret kadrolarına nakil ve tâyin olunanların 3656 numaralı kanunun maaşlı memurlar hakkındaki umumî hükümlerine göre almaları icabeden maaş tutarı istihdam edildikleri daire ve müesseselerdeki kadro tahsisatından tesvive olunur. Bunların tekaütlük hakları mahfuz olup buralarda geçen hizmetleri fiilî hizmet sayılır. Aylıklarından aidat tevkifi suretiyle tekaüt haklarına malik olan memurlardan bu suretle nakledilecekler hakkında da aynı hüküm tatbik edilir. Şu kadar ki, aylıklarından kesilecek aidatla kendilerini istihdam eden teşkilât ve müesseseler tarafından verilecek muadilleri mensup oldukları tekaüt sandığına yatırılır.

XII - 3656 numaralı kanuna tâbi maaşlı memurlardan veya bu gibi memuriyetlerden istifa ile ayrılmış bulunnalardan yukarıda yazılı daire, teşkilât ve müesseselere nakil ve tâyin edilmiş ve edilecek olan memurlar hakkında Memurin Kanununun maaşlı memurlara ait hükümleri tatbik olunacağı gibi bu verlerde geçen hizmet müddetleri de maaşlı vazifelerde geçmiş sayılır ve terfilerinde bu hizmetleri maaşlı vazifelerde geçen hizmetlerine katılmak suretiyle hesap edilir. Bu memurlara 3656 numaralı kanunun 14 nci maddesine tevfi kan ücret kadrosundaki fark dahi ayrıca ücret olarak verilir.

XIII - 3656 numaralı kanunun 6 nci ve 13 nci maddelerine ve 3659 numaralı kanunun 9 ve 10 nci maddelerine ve 3968 numaralı kanunun hükümlerine göre istisna, ihtisas ve ihtiyaç mevkilerinde maaş veya ücretle müstahdem iken yukarıda yazılı daire, teşkilât ve müesseselere naklen tâyin edilmiş ve edilecek olanlar bu tâyinden evvel müstahdem oldukları mevkilerdeki maaş veya ücretleriyle ve bu mevkilerine müteallik terfi hakları mahfuz olarak tâyin edilir ve bu vazifelerinden ayrıldıklarında dahi evvelki mevkilerine veya aynı dereceye tekaül eden mevkilere aynı derece ve haklarla tâyinleri yapılır.

XIV - Yukarıda yazılı hükümler bu kanuna göre tazvif edilen daire, teşkilât ve müesseselere alınmış ve alınacak memurlara da şâmildir.

Madde 7. — Hükümet, halk ve Millî Müdafaa ihtiyaçlarını karşıyabilecek şekil ve hacimde istihsalde bulunmaları için sanayi ve maadin müesseselerini kontrol ederek bunları lâzımgelen faaliyete sevk edebileceği ve imal ve işletme bakımından tadilâta tâbi tutulabileceği gibi bu müesseselere tesisatta iktiza eden tevsiatı da vaptirabilir ve bu maksatla sanayi ve maadin müesseselerine kredi, malzeme, işçi ve ihtisas elemanları temin edebilir.

Sanayi ve maadin müesseselerinin sahipleri Hükümetçe lüzum görülen tadilât ve tevsiatın yapılmasına muvafakat etmedikleri takdirde 18 nci madde mu-

eibince bu müesseselere el koyarak lüzumlu tadil ve tevsileri Hükümet kendi hesabına yapabilir.

Hükümetçe tadil ve tevsi suretiyle yapılan ilâveler müessesenin sahibine iadesi tarihinde değer kıymetiyle müessese sahibi tarafından satın alınmak istenmediği takdirde Hükümet müessesenin tamamının işletmeğe yarayan menkul-leriyle birlikte usulüne tevfikân istimlâk veya eski haline irca ederek sahibine iade edebilir.

Madde 8. — Hükümet, sanayi ve maadin müesseselerinden ve küçük sanat kooperatiflerinden istihsal programları ve diğer lüzumlu malûmatı istemek yahut bu müessese ve kooperatiflere doğru olan doğruya bu yolda program vermek salâhiyetini haizdir.

Bu maksatla sanayi ve maadin müesseselerini ve küçük sanat kooperatiflerinin istihsallerini ve bunların hacmini, miktarını, çeşitlerini, cinslerini ve nevelerini Fevkalâde Hallerin icaplarına ve müessese ve kooperatiflerin tahammülü derecesine göre tâyin edebilir.

Madde 9. — Hükümet, sanayi ve maadin müesseselerinin istihsallerini ve diğer iş yerlerindeki mesaiyi, bu kanunun derpiş ettiği ihtiyacı karşılayabilecek hadde çıkarmak için lüzumlu olan işçi kadrosunu ve ihtisas elemanlarını temin eder.

Bu maksatla vatandaşlara ücretli iş mükellefiyeti tahmil edilebilir.

Ücretli iş mükellefiyetine tâbi tutuluların iş yerlerine sevk ve nakillerine ve bu esnada iâşe ve ibatelerine muktazi masraflar ile celboldukları veya kendiliklerinden müracaat ettikleri tarihten işe başladıkları tarihe kadar çalıştıracakları iş yerlerinde alacakları ücretin yarısı bunları çalıştıracak müesseselerce ödenir.

Kendilerine ücretli iş mükellefiyeti tahmil edilenlerle bunlardan iş yerlerinden kaçanlar icabında vali ve kaymakamların yazılı emirleri üzerine zabıta kuvvetiyle iş yerlerine sevkolunabilirler.

Sevk ve nakilleri esnasında veya iş yerlerinden kaçan ücretli iş mükelleflerinin iş yerlerine sevkleri ve sevk esnasındaki iâşe ve ibateleri için muktazi masraflar bunları çalıştıran müesseseler tarafından ödenmekle beraber bu masraflar ücretlerinden münasip taksitlerle kesilir.

Madde 10. — Sanayi ve maadin müesseseleriyle bu müesseselere bağlı iş yerlerinde ve bu kanunun derpiş ettiği ihtiyacı karşılamak maksadıyla Hükümetçe tâyin edilecek diğer iş yerlerinde çalışan işçiler, teknisyenler, mühendisler, ihtisas sahipleri vesair müstahdemler çalıştıkları müesseseyi veya iş yerlerini kabule şayan bir mazeret olmaksızın terkedemezler.

Bu madde hükmüne tevfikân çalışmağa mecbur tutularanlara gördükleri işe mukabil emsaline göre normal bir ücret verilir.

Bu maddenin birinci fıkrası hükmüne muhalefet edenler hakkında 9 ncu maddenin 4 ve 5 nci fıkraları hükümleri tatbik olunur.

Madde 11. — Hükümet, sanayi ve maadin müesseselerinin mamullerini ve istihsallerini normal maliyetlerine yüzde muayyen bir kâr ilâvesi ile satın alabilir.

Hükümet bunların satış, tevzi, toplama ve sevk işleriyle iştigal edebilir.

Mubayaasına karar verilen maddelerin satınalma kararından evvel satılmış olsalar da buldukları yerlerden başka yerlere müsaade alınmaksızın nakledilmeleri yasaktır.

Bunların buldukları yerlerde sahipleri veya zilyedleri tarafından Hükümet emrine teslim olunmaları mecburidir.

Tevzi olunan malların hangi ihtiyaç için kullanılması Hükümetçe veya salâhiyetli kılınan makam ve müesseselerce tesbit edilmişse ancak o ihtiyaca hasredilmesi mecburidir.

Alâkalı vekâletin yazılı muvafakati alınmaksızın bu maddelerin satılması, rehin edilmesi, herhangi bir surette başkasına verilmesi yasaktır.

Şu kadar ki, şahsi ihtiyaç ve istihlâk için tevzi edilen maddelerin kâr temini maksadına mâtuf olmaksızın yardım hissiyle veya zaruret sebebiyle örf ve âdetin cevaz verdiği miktarı tecavüz etmemek üzere her ne suretle olursa olsun başkalarına devri yukarıki fıkra hükmünden müstesnadır.

Madde 12. — Hükümet, bu kanunun derpiş ettiği hizmetleri ifa maksadiyle salâhiyetlerini kullanırken icabeden müesseselere ve küçük sanat erbabına ve iş sahiplerine lüzumu olan krediyi temin eder.

Bu kredi, nakit, ham madde, veya yardımcı malzeme vermek veyahut bir banka favsit edilmek suretiyle yapılabilir.

Bu kredinin tahsis edildiği işde kullanılması mecburidir.

Madde 13. — I. Hükümet Millî Korunma Kanununun mer'î bulunduğu müddet zarfında primleri veya sürprimleri herhangi bir sebeple olursa olsun ödenmeyen her nevi hayat sigortalarını inkıtaa tâbi tutabilir.

II. Sigortalının inkıta devresi esnasında vefatı halinde, inkıta tarihine kadar tahakkuk etmiş riyazi ihtiyatlar, bu tarihten tediye tarihine kadar hesap edilmiş tekniik faizleriyle birlikte hak sahiplerine ödenir. İnkıta devresi esnasında sigortalının tenzil ve istira haklarına hâlel gelmez.

III. İnkıta devresi içinde askerî vazifede iken ölen sigortalıların hak sahiplerine 3 000 liraya kadar olan müemmen meblâğların tamamı ve bu miktardan yukarı olanlarının 3 000 liradan aşağı olmamak üzere Hükümetçe tâyin edilecek miktarı ve fazlasının riyazi ihtiyatı ve harpte ölen sigortalıların hak sahiplerine müemmen meblâğların tamamı ödenir. Sigorta bedelinin Hükümetçe tâyin edilecek kısma ait ödenmemiş primlerle sürprimler teknik faizleriyle birlikte bu tediye tenzil edilir.

IV. Sigortası inkıtaa tabi tutulmuş olan sigortalı inkıta devresi sonunda hayatta ise sigorta mukavelesi tıbbi muaveneye lüzum kalmadan yeniden mer'iyet iktisap eder ve sigortalılar inkıta devresine ait primlerle sürprimlerin teknik faizleriyle birlikte tediyesiyle Hükümetçe tesbit edilecek şartlar dairesinde mükellef tutulur veyahut sigorta müddeti o nispette uzatılmak suretiyle inkıta müddetine ait prim ve sürprim borçlarından ibra olunur.

V. Ticaret Kanununun 1000 nci maddesinin ve mevcut sigorta mukavelenelerinin bu maddenin II, III ve IV nci fıkralarına ve bu fıkralara müsteniden alınacak kararlara muhalif hüküm ve şartları tatbik olunmaz.

VI. Bu maddenin II, III ve IV nci fıkralarında yazılı hükümlere aykırı hareket edenler, sigorta şirketlerinin teftiş ve murakabesine dair 3392 sayılı kanunun 10 ncu maddesine göre cezalandırılır.

VII. Millî Müdafanın ve halkın ihtiyacı için ithal edilen maddelerin ve bunlara mukabil yapılan ihracatın ve Millî Korunma Kanunu hükümlerine tevfiikan yapılan ve vaptırılan stokların ve bunlara ait tesisatın harp tehlikesine karşı sigortasının bizzat veya yangın ve nakliyat sigortalarıyla istigal eden şirketlerle müşterek yapmağa ve bu işlerle meşgul olmak üzere alâkalı Devlet teşekkül, mü-

essese ve ofisleri nezdinde bürolar kurmağa ve sigorta edilen maddelerin satış fiyatına zam yapmak suretiyle prim tahsiline Hükümet mezundur.

VIII. Sigorta masraflarının ve primle tamamen karşılanmayan hasar tazminatının karşılığı olmak üzere sarfına lüzum görülecek mebalîğ Millî Konruma Kanununun 43 neü maddesine tevfikân temin edilecek sermayeden ayrılır. Primler, tefrik olunan paralar miktarına baliğ olduğu ve sigorta tazminatının tediyesine rağmen sigorta işlerinin tasfiyesinden para arttığı takdirde artan para Hazineye intikal eder.

Madde 14. — I. Hükümet, halkın ve Millî Müdafaanın ihtiyacı olan her nevi madde ve yardımcı malzemeyi, değer fiyatının tediyesi mukabilinde el koyarak almağa ve maksada göre tevzie ve satmağa ve ihtiyacı olanlara kârsız vermeğe salâhiyetlidir.

II. Birinci bentte yazılı maddelerin ve yardımcı malzemenin el koyma kararından evvel satılmış bulunmaları dolayısıyla veya herhangi bir sebeple buldukları yerlerden başka mahallere müsaade alınmaksızın nakledilmeleri memnu olup buldukları yerlerde sahipleri veya zilyedleri tarafından Hükümet emrine teslim olunmaları mecburidir.

III. Hükümet, hakikî ve hükmi şahıslardan ellerinde bulunan her nevi madde ve yardımcı malzemenin nev'i, miktar ve vasıflarının bildirilmesini ve bunlar hakkında lüzumlu görülecek diğer bütün malûmatın verilmesini istiyebilir. Bu malûmatın alâkahılar tarafından doğru ve tam olarak Hükümetçe tâyin olunan müddet içinde verilmesi mecburidir. Bu beyannameler damga resminden muaftır.

IV. Hükümetçe veya silâhiyetli kılınan makam ve müesseselerce hakikî ve hükmi şahıslara tevzi olunan, satılan ve ihtiyacı olanlara kârsız verilen maddelerin veya yardımcı malzemenin bunlar tarafından kullanılması ve hangi ihtiyaç için kullanılması tesbit edilmişse ancak o ihtiyaca hasredilmesi mecburidir. Alâkalı vekâletın yazılı muvafakati alınmaksızın bu maddelerin ve yardımcı malzemenin satılması ve rehin edilmesi ve herhangi bir surette başkasına devredilmesi ve muvakkat veya daimî olarak bir başkasına verilmesi yasaktır.

On birinci maddenin son fıkrasında yazılı istisnai hüküm bu fıkranın tatbikında da caridir.

V. Hükümet tarafından tevzi edilen veya ettirilen veya satılan veyahut kârsız olarak verilen maddelerin ve yardımcı malzemenin nerede ve ne suretle kullanılacağını veya sarfedildiğini gösteren kayıtların tutulması ve tevsik edilmesi mecburi kılınabilir.

VI. Yukarıdaki bentlere tevfikân Hükümet tarafından tevzi edilen, satılan ve ihtiyacı olanlara kârsız verilen her türlü madde ve yardımcı malzemenin tahsis edildiği işlerde kullanılmaması halinde alâkahıların keyfiyeti mahallin en büyük mülkiye memuruna bildirmeleri mecburidir. Bu maddelerin ve yardımcı malzemenin tahsis edildiği işlerde kullanılmadığı gerek alâkahıların bildirmesi ve gerekse sair surette öğrenilmesi halinde mezkûr maddelerin ve yardımcı malzemenin mahallin en büyük mülkiye memurunun yazılı emriyle ve kendisinin evvele verdiği bedeli geçmemek üzere değer pahası verilmek şartıyla Hükümet emrine geri alınması yoluna gidilebilir.

Madde 20. — Hükümet, memleket ihtiyacı için hariçten ithali zaruri olan maddelerin miktar, eins ve nevilerini tâyin ve tesbit ve memleket ihtiyacı için zaruri olmayan maddelerin ithalini tahdit veya menedebilir.

Hükümet, dâhilde imal ve istihsal edilen maddelerin memleket ihtiyacından fazla olan miktarını harice çıkartmak maksadiyle yapılacak satışların şekil ve

şartlarını, ânîl ve müstahsillerin hak ve menfaatlerine zarar vermiyecek surette tanzim edebilir.

Memleket mahsullerinden birinin ihracı Hükümetçe tahdit ve menedilmesinden dolayı dahilî satış fiyatına düşüklük ârız olursa müstahsili bu yüzden mâruz kalacağı zarardan vikaye için Hükümet bu mahsulleri ya değer pahasıyla satın alır, yahut bunların terhini mukabilinde müstahsillere para ikraz edilmesini temin eder.

Madde 21. — I. Hükümet, her türlü malların ithal veya imal yahut istihsalinden müstehlike kadar intikalini düzenlemek ve ihtikârı önlemek maksadıyla ticaretin usul ve şekillerini tâyin ve tesbit edebileceği gibi tacirleri ticaretlerinin mahiyetlerini gösterir bir vesika almağa ve yapacakları muamelelerde bu vesikaları ibraz etmeğe mecbur tutabilir.

II. Hükümet lüzum gördüğü maddelerin alını ve satımını, her ne suretle olursa olsun başkasına devrini, imalini, istihlâkını, istimalini ve naklini menedebilir. Bu maddelerin ne şekil ve suretle, nerelerde, hangi şartlar altında ve ne miktarda alınıp satılacağını, devir, imal, istihlâk, istimal ve nakledileceğini tanzim ve tahdit edebilir ve vesikaya bağliyabilir.

III. Birinci ve ikinci fıkralarda yazılı vesikaların alınıp satılması veya her ne sebeple olursa olsun başkasına devredilmesi veya devir alınması yasaktır.

IV. Bu maddede yazılı vesikalar damga resminden muaftır.

Madde 22. Hükümet, halk ve millî müdafaa ihtiyacını karşılamak maksadıyla her türlü madde ve yardımcı malzeme stokları vücutta getirebilir ve tensip ettiği ticaret müesseselerini ve ticaret birliklerini de memlekette stok yapmağa mecbur tutabilir ve bunları döviz, kredi, akreditif ile teviz edebilir.

Bu müessese ve birlikler Hükümetin murakabesine tâbi tutulur.

Hükümet tarafından yaptırılan stokların alâkalı makamlarca verilen talimat hilâfına stok yapanlar tarafından istihlâki, kullanılması, her ne suretle olursa olsun elden çıkarılması veya herhangi bir sebeple buldukları yerden başka bir yere müsaade alınmaksızın nakledilmesi yasaktır.

Birinci fıkrada yazılı döviz, kredi ve akreditifin tahsis edildiği yerde kullanılması mecburidir.

Madde 24. — I. Hükümet, malî müesseselerin açtıkları ticari kredileri murakaba, tahdit, takyit veya menedebilir.

II. Hükümet, ticaretle işigal etmek üzere kurulacak her türlü şirketlerin ve kooperatiflerin teşekkül ve tescil muamelelerini ve kurulmuş olanların da her nevi faaliyetlerini teftiş, murakabe, takyit, tahdit veya menedebilir.

Madde 26. — Hükümet, halk ve Millî Müdafaa ihtiyaçlarını temin, ihracatı tanzim ve müstahsili himaye maksadıyla memleket mahsul ve mamullerini satın almak ve memleket ihtiyacını temin ve ithalâtı tanzim maksadıyla hariçten mal mubayaa etmek ve bunların satış tevzi, toplama ve svek işleriyle işigal etmek salâhiyetlerini haizdir.

Madde 27. — Hükümetçe akdohunan mukaveleler veya ittihaz edilen tedbirler dolayısıyla bir malın dâhili satış fiyatıyla harici satış fiyatı arasında fazla kâr hâsil olduğu takdirde, memlekete olan ithalâtı daha müsait şartlarla yapmağı temin ve dahilî fiyatları veya ihracatı tanzim maksadıyla Hükümet bu fazla kârdan Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankasında bir fon tesis edebilir.

Şu kadar ki, Hükümetin aldığı tedbirlerle alâkalı olmayarak ve kendi gayret ve teşebbüsleriyle Hükümetçe tâyin edilmiş olan ihraç fiyatlarının fevkinde satış yap-

miş olan tacirlerin elde ettikleri fazla kâr munhasıran kendilerine aittir.

Bu madde mucibince Hükümetin almağa salâhiyetli olduğu paralar Tahsili Einval Kanunu hükümlerine göre istîfa olunur.

Madde 28. — Gümrüklere gelmiş olan mallar alâkahılarcâ gümrüklerden çekilmesi lüzumunun Resmî Gazete ile ve varsa ayrıca mahallî gazetelerden biriyle ilânı tarihinden itibaren bir haftadan aşağı olmamak üzere Hükümetçe tâyin olunacak müddet içinde çekilmediği takdirde alâkahıllar nam ve hesabına memlekete sokulabilir.

Hükümetçe birinci fıkraya göre ithal edilecek malların ahdî tarifelere göre resimlendirilmesinde menşe şahadetnamesi aranmaz.

Bu suretle memlekete sokulan mallar Hükümetçe tyn edilecek esaslara göre satılır.

Yukarıki fıkraya göre satılan mal bedelinden bunlara terttüp eden, vergi, resim, harç ceza ve masraflar ve faiz çıktıktan sonra geri kalan miktar alâkahıllar hesabına Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankasına yatırılır ve bu paradan mal gönderenin alacağı varsa usulü dairesinde havale ettirilir.

Hükümetçe memlekete sokulmuş malların alâkahılları henüz mallar satılmadan önce müracaatla tesellüme hazır olduklarını bildirdikleri takdirde gümrükten çekmelerindeki nakbul mazeretlerini ispat etmek, dördüncü fıkrada gösterilen paraları peşin olarak vermek ve Hükümetçe gösterilen yerlere veya ihtivac sahiplerine hemen satmak şartıyla mallar kendilerine teslim olunabilir.

Memlekete transit olarak geçirilmek kaydıyla gelen mallar bu hükümden müstesnadır.

Madde 29. — I. Hükümet, ithal ve ihrac maddeleri için fiyat ve kâr hadleri tâyin ve muayyen fiyattan fazlaya ithal veya muayyen fiyattan noksana ihrac yapılmasını menedebilir.

II. Hükümet, her türlü ithal ve ihrac maddelerine veya dâhilde istihsal ve istihlâk olunan maddelere prim verebilir ve bunlardan prim alabilir.

III. İkinci bende göre alınan primler 27 nci maddedeki fona ilâve olunur. Verilen primler de bu fondan ödenebilir.

IV. Bu maddenin ikinci bendi mucibince Hükümetin almağa salâhiyetli olduğu paralar Tahsili Einval Kanunu hükümlerine göre istîfa olunur.

Madde 30. — I. Bu kanunun tatbikte bulunduğu müddet içinde şehir, kasaba, iskele, liman ve istasyonlarda gayrimenkullerin (Tarla, bağ, bahçe, bostan gibi müsakkaf olmıyanlar hariç) kira bedelleri, bu kanunun tatbik mevkiine konmasına tekaddüm eden sene içindeki son kira mukavelesine mukavemetle muayyen olan kira bedellerinden hiç bir suretle fazla olamayacağı gibi mukavele şartlarında kiracılar aleyhine değişiklik yapılamaz.

II. a) Kiraları mukaveleleme ile muayyen olmıyan veya bu kanunun meiriyete girmesinden sonra kiraya verilmeğe başlanan yahut kullanma tarzı tamamen değiştirilerek kiralanan gayrimenkullerin kira bedelleri, o mahal veya semtteki mümasilleri nazara alınarak 1939 takvim senesinin rayicine göre belediye encümenlerince takdir olunur.

b) Bu kanunun tatbik mevkiine konmasından sonra inşa edilen veya aslı heyeti tevsi veya tebdil edilmek suretiyle esası olarak tadil edilmiş olan gayrimenkullerde Bina Vergisi Kanununa göre tabakkuk eden gayrisâfi iratlar kira olarak kabul edilir ve mukavele şartları emsali nazara alınarak mahallî örfü göre belediye encümenlerince tâyin olunur.

III. Mobilya ile kiraya verilen gayrimenkullerin yukarıki fıkralara göre taayyün eden kira bedellerine, mobilyaların belediyelere takdir edilecek kıymetinin yüzde yirmisi zammolunabilir. Şu kadar ki, bu suretle zammedilecek miktar kira bedelinin yüzde ellisini geçemez.

IV. a) Kira mukavelelerinin bütün hükümlerine kiracılar tarafından riayet edildiği müddetçe bu kanunun meriyetten kalkmasından üç ay sonraya kadar kiracılar aleyhine tahliye dâvası mesmu değildir. Kira müddetinin hitamından en az on beş gün evvel kiracı gayrimenkulü tahliye edeceğini kiralayana yazı ile bildirmediği takdirde mukavele aynı şartlarla bir sene için uzatılmış sayılır.

b) Kiracı tarafından gayrimenkulün tahliye edileceği yazı ile bildirilmiş olmasına rağmen gayrimenkul tahliye edilmezse veya gayrimenkulü kendisi için mesken olarak kullanmak mecburiyetinde kalırsa mal sahibi kira mukavelesinin hitamında tahliye talebinde bulunabilir.

c) Malsahibi kendisi için mesken olarak kullanmak üzere tahliye ettirdiği gayrimenkulü mücbir sebep olmaksızın bir sene müddetle başkasına kiralayamaz.

V. Bu madde hükümlerine göre açılacak tahliye dâvaları sulh mahkemelerinde görülür.

VI. Kaloriferli binalarda kömür fiyatındaki değişikliklerin kira bedellerine inikâsı nispeti halin icabına göre bir kararname ile tâyin olunur.

VII. Hükümet lüzum gördüğü yerlerde boşalan kiralık gayrimenkullerini belediyelere veya mahalle muhtarlarına bildirmeğe ve bunları murakabe tesisini temin ve icabında belediyelere ilân ettirmek için her mahallede muhtarlarca tutulacak defterlere kaydettirmeğe ve tâyin edilecek müddet içinde kiraya vermeğe gayrimenkul sahiplerini mecbur tutabilir ve tâyin edilen müddet içinde talibi bulunduğu ve muhik bir sebep mevcut olmadığı halde kiraya verilmeyen kiralık gayrimenkullere el koyarak bunları kiraya verebilir.

Bu bent hükmünün tatbik şekli bir kararname ile tâyin olunur.

VIII. Bu madde hükümlerinin tatbik olunacağı yerleri Hükümet tâyin ve ilân eder. Bu yerlerde 2490 numaralı kanunun bu maddeye muhalif hükümleri tatbik olunmaz.

Madde 31. — I. Hükümet, dâhilde lüzum gördüğü maddelerin âzami fiyatlarını, maliyet unsurlarıyla bu maliyete zammedilebilecek âzami kâr hadlerini ve bu maddelerin cinslerini, nevilerini ve vasıflarını tesbit ve tâyin edebileceği gibi komüsyon, nakliye ve nakliye komüsyonu, tellâliye, simsariye gibi ücretlerin ve bir hizmet ve sanat veya emek mukabilinde alınacak sair ücretlerin âzami miktarını tâyin edebilir.

Hükümet, bu fıkrada yazılı ücretlerin âzami miktarlarını belediyeye, ticaret ve sanayi ve esnaf odalarına da tesbit ettirebilir.

II. Bu suretle tesbit olunan fiyatlar veya kâr hadleri yahut ücretler fevkinde veya eins, nevi veya vasıflara muhalif olarak bir malın satılması veya satışa arz olunması ve ücret istenmesi veyahut alınması veya maliyet unsurlarının yukarıki fıkra mucibince tesbit edilen esaslar haricinde hesaplanması yasaktır.

III. Sair kanunlar hükümlerine müsteniden mercilerince tesbit olunan fiyatlar fevkinde bir malın satılması veya satışa arzı ve tanzim veya tasdik olunan tarifeler fevkinde ücret alınması veya istenmesi yasaktır.

IV. Toptan ve perakende ticarete hakikî veya hükmi şahıslar arasında yapılan alım ve satım muamelelerinde satılan mal için satıcı tarafından fatura verilmesi ve faturaların muayyen bir müddet zarfında satanlar, satın alanlar ve varsa mutavassıtlar tarafından muhafaza edilmesi mecburi kılınabileceği gibi tacir

sifatını haiz şahısların ticaret için faturasız mal satın alması menedilebilir.

V. 100 kuruştan fazla yapılan alışverişlerde müşterinin talebi üzerine satıcı fatura vermeğe mecburdur.

VI. Tacir sıfatını haiz hakikî veya hükmi şahıslar arasında yapılan alım ve satım muamelelerinde, bir malın mevcudu bulunmadığı satıcı tarafından beyan edildiği ve alıcı keyfiyeti mübeyyin bir vesika talep eylediği takdirde bu vesikanın verilmesi mecburidir.

VII. Her dükkân, mağaza, ticarethane veya satmak kasdiyle mal konulabilen mahallerde ve pazar yerlerinde perakende veya toptan satışa arzbedilen muayyen mallara cins ve fiyatı gösteren etiket veya mahsus işaret konulması ve malın mahiyeti etiket veya mahsus işaret koymağa müsait olmayan hallerde herkesin görebileceği bir yere fiyat ve cins listelerinin asılması mecburidir. Muayyen malların neden ibaret olduğu Ticaret Vekâletince salâhiyetli kılınacak merciler tarafından ilân edilir.

Madde 32. — Aşağıdaki hareketlerde bulunmak yasaktır:

- a) Muhik sebep olmaksızın bir malı fazla fiyatla satmak;
- b) Muhik sebep olmaksızın bir malı fazla fiyatla satışa arzetmek;
- c) Muhik sebep olmaksızın mevcut malı satışa arzetmemek;
- c) Muhik sebep olmaksızın mevcut malı satıştan imtina etmek;
- d) Mevcut malı herhangi bir suretle kaçırmak veya saklamak;
- e) Mevcut malı muvazaa yoluyla elden çıkarmak;
- f) Pivasada darlık veya fiyatlarda yükseklik doğuracak veya fiyatların inmesine mâni olacak surette malları mahdud ellerde toplamak veya imha etmek veya sair fiil ve hareketlerde bulunmak;
- g) Herhangi bir maddenin Hükümetçe tesbit edilen esaslar haricinde muhtelif ellerden geçirilmesi suretiyle fiyatının yükseltilmesini istihdaf veya intaç eden zincirleme muameleleri yapmak;
- h) Ticari teamüle avkırı olarak diğer bir malın da satın alınmasını mecburi kılmak suretiyle satışta bulunmak veya satışa bu şartla mal arzetmek;
- i) Fazla fiyatla satmağa mâtuf herhangi bir fiil ve harekette bulunmak veya vesika tanzim ve bilerek istimal etmek;
- i) Fiyatları yükseltmek maksadıyla propaganda yapmak;
- k) Müstahsilden mal alanlar veya müstehlike mal satanlar arasında fiyat birliği yapılarak veya yaptırılarak anlaşma yoluyla halkı istismar etmek.

Madde 33. — I. Hükümet halk ve milli müdafaa ihtiyacından mahdud olan her türlü eşyanın konulması için muktazi mahfuz mahalleri ve depoları bu kanunun tatbik mevkiine konduğu seneve tekaddüm eden senedeki icar bedelleri ve icar bedelleri taavvün etmemiş bir ver ise gayrisâfi irat miktarınca tâyin edilecek bir kira mukabilinde işgal ve istimal eylevebilir.

Bu gayrimenkuller icar veya işgal için tahliye ettirildikleri takdirde şagillerinin bundan mütevellit masrafları Hükümetçe tediye olunur.

II. Bu kanunla Hükümetin istimal, işgal veya intifaa salâhiyetli olduğu gayrimenkullerin tahliyesi İera ve İflâs Kanununun, mukavelename ile kiralanan gayrimenkullerin tahliyesine mütedair hükümlerine göre iera olunur.

Madde 34. — Hükümet, lüzum ördüğü mntakalarda muayyen malların ihracı, ithali, imali, toptancılığı ve perakendeciliği, komüsvonculuğu, mümessilliği veya nakliyeciliği veya nakliye komüsvonculuğu ile meşgul olan tacirlerin ve büyük ve küçük sanayi erbabının birlikler kurmalarını emredebilir.

Ortaklarına diğ er ticari şirketlerde olduğu gibi sermaye koymak ve ş erik sıfatıyla kâr ve zarara ve hukuki mesuliyete iştirak etmek v ecebisi tahmil etmemek üzere bu birlikler hükmi şahsiyeti haizdir. Bunların teşkilât ve idare tarzlarıyla tef-tiş ve murakabe usullerini gösteren statüler alâkahıların mütalâası alındıktan sonra Ticaret veya İktisat Vekâletince tanzim ve İcra Vekilleri Heyetince tasdik olunur. Statülerde âzamnı birlikten çıkarılmasını icabettiren sebepler de gösterilir.

Birinci fıkrada yazılı tacirler ve büyük ve küçük sanayi erbabı mıntakala-rındaki birliklere âza olmadıkça o birliklerin iş tıgal mevzuu olan iş lerle iş tıgal edemezler.

Madde 35. — Hükümet, halk ve millî müdafaa ihtiyacı için lüzumlu olan her türlü nakil vasıtalarının ve depo, ambar ve sair mahfuz mahallerin iş letilmesine, tamirine ve kendine ait olanların da adedlerinin arttırılmasına veya yeniden in-ş asına muktazi paraları 43 ncü maddede yazılı sermayeden alâkahı vekâlete veya müesseseler emrine verebilir.

Madde 36. — I. Hükümet, her türlü hususi nakil vasıtalarının seyrüseferi-ni tanzim, tahdit veya menedebileceği gibi âzamnı nakil ücretlerini de tâyin ede-bilir, ücretlerini vererek bunları lüzum gördüğü yerlerde çalıştırabilir ve bu maksatla, her türlü hususi nakil vasıtalarında çalışanların kabule ş ayau ma-zaretleri olmaksızın iş lerini terketmelerini menedebilir. Bu suretle çalışmağa mecbur tutulanlara sâvilerine mukabil emsaline göre normal bir ücret verilir.

II. Bu madde mucibince çalıştırılması kararlaştırılan kara ve deniz nakil vasıtaları ve bunların sahip, müstahdem, kaptan, gemi adamları icabında vali ve kaymakamların yazılı emirleri üzerine zabıta kuvvetiyle iş e sevkolunabilirler.

III. Hükümet, lüzum gördüğü takdirde kara nakil vasıtalarını bedeli mu-kabilinde ve deniz nakil vasıtalarını 1 IX, 1939 tarihinden evvel yapılan son satış bedeli mukabilinde satın alabilir.

Deniz nakil vasıtalarının satın alınmasında icabına göre, bu bedele İcra Ve-killeri Heyetince tâyin olunacak bir tazminat ilâve olunabilir.

IV. Hükümet, halkın ve Millî Müdafaaının ihtiyaclarını karşılamak mak-sadiyle lüzumunda yabancılara ait deniz nakil vasıtalarını ve bunların Türk ta-biiyetinde olsun olmasın kaptan ve gemi adamlarını da ücretlerini vererek rıza-ları ile çalıştırabilir.

V. Sair kaunlar hükümlerine müsteniden mercilerince tesbit olunan nakil vasıtaları ücretleri fevkinde ücret alınması veya istenmesi yasaktır.

VI. Türk bayrağını taşıyan gemilerin Hükümetin müsaadesi olmadıkça ya-bancılara satılması, kiraya verilmesi ve her ne suretle olursa olsun devredilme-si yasaktır.

Madde 37. — Hükümet, ziraatte çalışabilir her vatandaş, kendi ziraat iş i yüzüstü kalmamak şartıyla, muntaka münaşebetlerini, iklim ve sıhhat şartlarını nazara alarak gerek Devlete ve gerek ş ahlalara ait ziraat işletmelerinde ihtiyaca göre, bir buçuk ayı geçmemek ve mahallî öf ve ravice göre ücret verilmek üzere zirai iş mükellefiyetine tâbi tutabilir. Kadınlar ancak kendi köy ve kasaba ve şehir sınırları içinde çalıştırılabilir.

Sahıslara ait ziraat iş lerinde mükellefiyet ancak vilâyet veya hembudut vilâ-yetler halkı hakkında tatbik olunabilir.

Zirai iş mükellefiyetine tâbi tutulanların iş yerlerine sevk ve nakillerine ve bu esnada iase ve ibatelerine muktazi masraflar, celboldukları veya kendi-liklerinden müraacaat ettikleri tarihten iş e başladıkları tarihe kadar çalıştırıla-

cakları işyerlerinde alacakları ücretin yarısı bunları çalıştıracak müesseselerce ve şahıslarca ödenir.

Kendilerine zirai iş mükellefiyeti tahmil edilenlerle bunlardan işyerlerinden kaçanlar icabında vali ve kaymakamların yazılı emirleri üzerine zabıta kuvvetiyle işyerlerine sevkolunabilirler.

İşyerlerinden kaçan zirai iş mükelleflerinin işyerlerine sevkleri ve sevk esnasındaki iâşe ve ibateleri için muktazi masraflar bunları çalıştıran müesseseler veya şahıslar tarafından ödenmekle beraber bu masraflar ücretlerinden münasip taksitlerle kesilir.

Hükümet, zirai iş mükellefiyeti tatbik edilen bölgelerde eşhasa ait olupta sahibine katî lüzumu olmayan her nevi ziraat vasıtalarından münasip bir kira mukabilinde istifade edebilir.

Madde 38. — I. Hükümet, lüzum gördüğü muntakalarda yapılacak zeriya-tın nev'ini, çeşidini ve bunların nispetini tâyin, herhangi bir mahsulün ekimini men, ziraatin ve hayvan yetiştirmenin usul ve istikametlerini tesbit edebilir.

II. Hükümet, büyük ve küçük baş hayvanların şahsi ihtiyaç haricinde alım ve satımını herhangi bir suretle başkasına devrini, naklini ve kesimini tanzim, tahdit ve menetmeğe ve bunlara 14 ncu madde hükümleri dairesinde el koymağa salâhiyetlidir.

Madde 39. — Hükümet, sahipleri tarafından işletilmeyen araziyi tâyin edeceği münasip bir bedel mukabilinde işletebilir.

Madde 42. — I. Hükümet, her türlü ziraat aletlerini, makinalarını, vasıtalarını ve malzemelerini, zirai ilâçları ve tohumları ve damızlık hayvanları lüzumuna göre satabilir, parasız ariyet veya ödünç veya bir kira mukabilinde olarak ihtiyacı olanlara tevzi edebilir ve çiftçiye ödünç para verebilir.

II. Hükümetçe, satılan veya tevzi edilen maddelerin ve damızlık hayvanların ve ödünç verilen paranın tesbit edilen ihtiyaca hasredilmesi mecburidir.

Madde 53. — I. a) Yedinci madde mucibince yapılacak kontrola ve lâzımge-len faaliyete sevk kararına muhalefet edenler;

b) 8 nci maddeye müsteniden sanayi ve maadin müesseseleri hakkında Hükümetçe istenilen malûmatı vaktinde tam ve doğru olarak vermiyenler ve müttehaz karara riayet etmiyenler hakkında 100 liradan 500 liraya kadar ağır para cezası ve tekerrürü halinde 250 liradan 1 000 liraya kadar ağır para cezasıyla birlikte bir aydan altı aya kadar hapis cezası hükmolunur.

II. 9 ncu maddede yazılı ücretli iş mükellefiyetine riayet etmiyener, alacakları günlük ücretin beş mislinden yirmi beş misline kadar ağır para cezasına mahkûm edilir. Tekerrürü halinde iki misli para cezasıyla birlikte on beş günden iki aya kadar hapis cezası hükmolunur.

III. 10 ncu maddede yazılı sanayi ve maadin müesseselerindeki ve bu müesseselere bağlı olan veya Hükümetçe tâyin edilen diğer işyerlerindeki hizmeti mâzeretsiz terkedenler hakkında 100 liradan 1 000 liraya kadar ağır para cezası ve tekerrürü halinde 250 liradan 2 500 liraya kadar ağır para cezasıyla birlikte bir aydan altı aya kadar hapis cezası hükmolunur.

IV. a) 11 nci madde hükümlerine riayet etmiyenler hakkında 250 liradan 10 000 liraya kadar ağır para cezasıyla birlikte suç mevzuunu teşkil eden malların müsaderesine hükmolunur. Fiilin ağırlığı halinde ayrıca üç aydan bir seneye kadar hapis cezasına ve suç mevzuunu teşkil eden malların aynı cinsten mevcut bakıyeleri tamamının müsaderesine hükmolunur.

b) Hükümetçe şahsi ihtiyaç ve istihlâk için tevzi edilen yiyecek ve giyecek maddeleri yukarıki fıkra hükmünden müstesnadır.

c) Hükümetçe mubayaasına karar verilen maddeleri kaçırmak maksadına mâ-tuf olmaksızın müsaade alınmadan buldukları yerlerden başka yerlere nakledenler hakkında da 100 liradan 500 liraya kadar ağır para cezası verilir.

V. Bu kanuna göre Hükümetçe temin edilen krediyi tahsis edildiği işten başka bir yerde kullananlar hakkında 1 000 liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezasıyla birlikte üç seneden beş seneye kadar hapis cezası hükmolunur.

Temin olunan krediyi, tahsis edildiği işten başka bir yerde kullanan kimsenin temin ettiği menfaat az ise 500 liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezasıyla birlikte bir seneden üç seneye kadar hapis, pekaz ise 100 liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezasıyla birlikte üç aydan bir seneye kadar hapis cezası hükmolunur.

Şu kadar ki bu maddeye göre hükmolunan para cezaları, maksat haricinde sarfedilen kredinin mitarından aşağı olamaz.

Madde 54. — I. 14 ncü maddenin bir numaralı bendi hükmüne göre elkonulan maddeyi ve yardımcı malzemeyi teslimden imtina edenler, saklayanlar, kaçıranlar, saklamaya yahut kaçırmaya teşebbüs edenler, satanlar, her ne suretle olursa olsun başkalarına devredenler, rehmedenler, bu fiillere bilerek yardım edenler veya bu fiilleri yaptıranlar hakkında 500 liradan 10 000 liraya kadar ağır para cezasıyla birlikte altı aydan iki seneye kadar hapis cezası hükmolunur.

Suçta mevzu olan maddenin ve yardımcı malzemenin kıymeti az ise yukarıda yazılı suçları işleyenler hakkında 100 liradan 2 000 liraya kadar ağır para cezasıyla birlikte üç aydan bir seneye kadar hapis cezası, pek az ise 50 liradan 1 000 liraya kadar ağır para cezası hükmolunur. Bu bentte yazılı suçlara mevzu teşkil eden madde ve yardımcı malzemenin ve aynı cinsten mevcut bakıyelerinin müsadere sine hükmolunur. Eğer bu madde ve yardımcı malzeme arama neticesinde alınarak Hükümetçe tesbit edilen mahallere sevk ve teslim edilmişse müsadere hükmü bunların emaneten yatırılan bedelleri hakkında tatbik olunur.

II. Birinci bentte yazılı suçlara mevzu olan madde toprak mahsulü olduğu takdirde, bu suçları işleyen müstahsiller hakkında tâyin edilecek cezalar yarıya indirilerek hükmolunur ve bunlar hakkında müsadere hükmü tatbik edilmez. Arama neticesinde veya sair suretle elde edilen toprak mahsulü Hükümetçe tesbit edilen bedel ödenerek alınır. Elkonulan toprak mahsulünü hüküm katileşinceye kadar tamamen teslim eden müstahsiller hakkında bu fıkraya göre yarıya indirilerek tâyin edilecek ağır para cezasının da yarısı hükmolunur ve hapis cezası verilmez.

III. 14 ncü maddenin 4 numaralı bendine muhalefet edenler hakkında bu maddenin 1 nei bendinde yazılı ceza hükümleri tatbik olunur.

53 ncü maddenin IV ncü bendinin (b) fıkrası hükmü burada da caridir.

IV. 14 ncü maddenin 2, 3 ve 5 numaralı bentleri hükümlerine riayet etmeyenler hakkında 100 liradan 500 liraya, 6 ncü bendine riayet etmeyenler hakkında da 10 liradan 100 liraya kadar ağır para cezası hükmolunur.

Madde 55. — I. 15 nci maddeye göre Hükümetçe ittihaz olunan karara riayet etmeyenler hakkında 100 liradan 1 000 liraya kadar ağır para cezası ve tekkerrürü halinde 250 liradan 2 500 liraya kadar ağır para cezasıyla birlikte bir aydan altı aya kadar hapis cezası hükmolunur.

II. 17 nci maddeye göre Hükümetçe ittihaz olunan karara riayet etmeyenler hakkında 250 liradan 10 000 liraya kadar ağır para cezası hükmolunur ve suç

mevzuunu teşkil eden mallar müsadere olunur.

III. 18 nci maddeye göre Hükümetçe ittihaz olunan karara riayet etmiyenler hakkında 100 liradan 1 000 liraya kadar ağır para cezası ve tekerrürü halinde 250 liradan 2 500 liraya kadar ağır para cezasıyla birlikte bir aydan altı aya kadar hapis cezası hükmolunur.

IV. 19 ncu maddenin 5 numaralı bendine göre Hükümetçe ittihaz olunan karara riayet etmiyenler hakkında 50 liradan 300 liraya kadar ağır para cezası ve tekerrürü halinde 100 liradan 600 liraya kadar ağır para cezasıyla birlikte bir haftadan üç aya kadar hapis cezası hükmolunur.

V. Yirminci maddenin 1 nci fıkrasına göre Hükümetçe ittihaz olunan kararlara riayet etmiyenler hakkında 100 liradan 1 000 liraya, tekerrürü halinde 500 liradan 5 000 liraya kadar ağır para cezasıyla birlikte on beş günden üç aya kadar hapis cezası tatbik olunur.

VI. a) 21 nci maddenin 1 nci bendine muhalefet edenlerle 2 nci bendinde yazılı maddeleri Hükümetçe ittihaz olunan kararlara muhalif olarak satan ve satın alanlar, başkasına devir, imal veya nakledenler hakkında 54 ncü maddenin 1 nci bendinde yazılı ceza hükümleri tatbik olunur. 21 nci maddenin 1 ve 2 nci bentlerinde yazılı vesikaları ticaret kasdiyle satın alan veya satan veya başkasına devredenler hakkında dahi aynı hükümler tatbik olunur.

b) 21 nci maddenin 2 nci bendi hükmüne tâbi tutulan maddelerden şahsi ihtiyaç ve istihlâk için olanlarının örf ve âdetin cevaz verdiği miktarı tecavüz etmek üzere alınması, kullanılması, imali, istihlâki, nakli ve kâr temini maksadına mâtuf olmaksızın yardım hissiyle veya zaruret sebebiyle her ne suretle olursa olsun başkalarına devri yukarıki hükümden müstesnadır.

c) 53 ncü maddenin 4 ncü bendinin (b) fıkrası hükmü burada da tatbik olunur.

VII. 22 nci maddenin 1 nci fıkrası mucibince Hükümetçe ittihaz olunan kararlara riayet etmiyenlerle 3 ncü fıkrasına muhalif olarak Hükümetçe yaptırılan stokları herhangi bir sebeple buldukları yerlerden başka yerlere müsaade almaksızın nakledenler hakkında 250 liradan 2 500 liraya kadar ağır para cezası hükmolunur. Tekerrürü halinde bu ceza iki kat olarak verilir.

VIII. 22 nci maddenin 2 nci fıkrasına muhalif olarak Hükümet tarafından yaptırılan stokları alâkadar makamların talimatı hilâtına istihlâk eden, kullanan veya her ne suretle olursa olsun elden çıkaranlarla 3 ncü fıkrası hükmüne muhalefet edenler hakkında 53 ncü maddenin 5 numaralı bendinde yazılı ceza hükümleri tatbik olunur.

Madde 56. — I. 24 ncü maddenin 1 nci ve 2 nci bentlerine göre Hükümetçe yapılan teftis ve murakabeye muhalefet edenler, ticari kredilerin, şirket veya kooperatiflerin faaliyetlerinin tahdit, takvit veya menine müteallik olarak Hükümetçe ittihaz olunan kararlara riayet etmiyenler Hükümetin kararına muhalif olarak şirket veya kooperatifleri teşkil veya tescil ettiren ortaklar ve bu suçlara iştirak edenler hakkında 1 000 liradan 10 000 liraya kadar ağır para cezası hükmolunur. Tekerrürü halinde ağır para cezası üç misline çıkarılır. Hükümetçe ittihaz olunan karara muhalif olarak teşekkül eden veya tescil ettirilen şirketler ve kooperatifler kapatılmakla beraber bunlar kapatılma anına kadar üçüncü şahıslarla muamelede bulunmuşlarsa tasfiye hükümlerine tâbi tutulur.

II. 25 nci maddenin 1 nci, 2 nci ve 3 ncü bentlerinde yazılı stok yapmak memnuiyetine riayet etmiyenler 500 liradan 2 500 liraya kadar ağır para cezasına ve tekerrürü halinde 1 000 liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezasıy-

le birlikte bir seneden üç seneye kadar hapis cezasına mahkûm edilir.

III. 25 nci maddenin 4 ncü bendinde yazılı mal biriktirmek memnuiyetine riayet etmiyenler 10 liradan 100 liraya kadar ağır para cezasına mahkûm edilir. Tekerrürü halinde para cezası iki misline çıkarılmakla beraber suçlu bir aya kadar hapis cezasına mahkûm edilir.

IV. 2 nci ve 3 ncü bentlerde yazılı hallerde yapılmış olan stokların ve biriktirilmiş olan malların musaderesine de hükmolunur.

V. 28 nci maddede yazılı ilâna rağmen muhik sebep olmaksızın malını gümrükten çekmiyenler hakkında 500 liradan 5 000 liraya kadar ağır para cezasıyla birlikte on beş günden üç aya kadar hapis cezası hükmolunur. Hükümekte gümrükten çekilerek müracaatları üzerine sahiplerine teslim edilen malları Hükümetin gösterdiği yerlere veya ihtiyaç sahiplerine satmayanlar hakkında 1 000 liradan 10 000 liraya kadar ağır para cezasıyla birlikte üç aydan bir seneye kadar hapis cezası hükmolunur.

VI. 29 ncu maddenin 1 nci bendi mucibince ithal ve ihraç maddelerinin Hükümetçe tesbit edilen fiyatlarına riayet etmiyenler hakkında bir aydan altı aya kadar hapis cezasıyla birlikte tesbit edilen ithal ve ihraç fiyatlarıyla satış veya mubayaanın yapıldığı fiyatlar arasındaki fark tutarının beş misli ağır para cezası hükmedilir. Tekerrürü halinde cezalar iki kat olarak verilir.

VII. 30 ncu madde hükmüne riayet etmiyenler hakkında bir senelik kira bedeli tutarınca ağır para cezası hükmolunur ve tekerrürü halinde bu ceza iki misline çıkarılır. 30 ncu madde hükmüne muhalefeti itiyat edinenler ayrıca bir aydan altı aya kadar hapis cezasına da mahkûm edilir. Ancak 30 ncu madde hükmüne muhalefetin kasde makrun olmayıp hata veya zühulden ileri geldiği ve alâkahlar tarafından takibattan evvel tashih edildiği anlaşılan hallerde ilgililer hakkında takibat yapılmaz.

30 ncu madde hükmüne muhalefetin derecesi ve suçun şahsi ihtiyaç sevki ve geçim sıkıntısıyla işlendiği mahkemeye takdir olunan hallerde ceza üçte bire indirilebilir veya zaruretin derecesine göre tamamen iskat edilebilir. Mükerrirlerle bu suçun itiyat edinmiş olanlar bu hükümden istifade ettirilmez.

VIII. Bir gayrimenkulü başkasına kiralamak veya devretmek için hava parası namıyla veya herhangi bir namla kendilerine gavrimişru menfaat temin eden gayrimenkul sahipleri veya kiracılarla bunlar namına hareket eden sair kimseler veya bunlara tavassut edenler hakkında temin veya teminini kassettikleri menfaatin iki misli ağır para cezasıyla birlikte üç aydan bir seneye kadar hapis cezası hükmolunur.

Madde 57. — I. 32 nci maddede yazılı suçları, memleketin iktisadi bünyesini kökünden sarsmak veya memlekette büyük ve şümüllü iktisadi buhran yaratmak maksadıyla teşekkül halinde işleyenler hakkında ölüm cezası hükmolunur ve bunların ticaret mevzuu olan mallarının tamamı müsadere olunur.

II. Yukarıki bentte yazılı hal haricinde 32 nci maddedeki suçlarla 31 nci maddenin 2 nci ve 3 ncü bentlerinde yazılı suçları işleyenler, işlemeye teşebbüs edenler, bu fiillere bilerek yardım edenler veya bu fiilleri yaptıranlar hakkında 1 000 liradan 10 000 liraya kadar ağır para cezasıyla birlikte üç seneden on beş seneye kadar ağır hapis cezası hükmolunur.

III. İkinci bentte yazılı suçların işlenmesinden tevellüt eden veya edebilecek olan zarar, malın yahut temin edilen veya temini kasdolunan gayrimuhik menfaatin miktar ve mahiyetine göre hafif ise faili hakkında 500 liradan 2 500 liraya kadar ağır para cezasıyla birlikte bir seneden üç seneye kadar hapis cezası

verilir ve ayrıca bir aydan üç aya kadar dükkân, mağaza ve ticarethanenin kapatılmasına ve hapis müddeti kadar suçlunun ticaretten menine de hükmolunur.

Bu bentte yazılı cürümlerin tekrürü halinde 2 nei bentte yazılı cezalar tatbik olunur.

IV. 2 nei bentte yazılı suçların işlenmesinden tevellüt eden veya edebilecek olan zarar, malın yahut temin edilen veya temini kasdolunan gayrimuhik menfaatin miktar ve mahiyetine göre pek hafif ise faili hakkında 100 liradan 500 liraya kadar ağır para cezasıyla birlikte on beş günden iki aya kadar hapis cezası verilir ve hapis müddeti kadar dükkân, mağaza ve ticarethanenin kapatılmasına ve aynı müddetle suçlunun ticaretten menine hükmolunur.

V. 31 nei maddenin 2 nei ve 3 ncü bentleriyle 32 nei maddede yazılı suçlar, ticari faaliyetleri ve kazançları mahdud olan köy ve mahalle bakkalları, seyyar satıcılar ve bunlara müsamil küçük tacir ve esnaf ve tellâlar tarafından işlenirse bunlar hakkında 10 liradan 100 liraya kadar ağır para cezası hükmolunur. Ayrıca beş günden on beş güne kadar ticaretten men'i cezası verilmekle beraber varsa bu kadar müddetle dükkânları da kapatılır.

VI. 2 nei, 3 ncü ve 4 ncü bentlerde yazılı suçlara mevzu teşkil eden mallarla aynı cinsten mevcut bakıyeleri tamamının da müsadere sine karar verilir.

VII. 31 ve 32 nei maddelerde yazılı suçları işleyenlere müşteri tarafından bir para tediye edilmişse talep eidildiği takdirde bu para derhal müşteriye iade ve mal zapt olunur. Suç mevzuu olan mal müşteriye teslim edilmişse dilediği takdirde kendisinde bırakılır. Henüz teslim edilmemişse nümunesinin alınması mümkün olan malların nümunesi alındıktan ve nümune alınması mümkün olmayanların evsafı derhal ehli vukufa tesbit ettirildikten sonra müşteriye teslim olunur. Suç mevzuu olan malın satıcı tarafından talep edilen bedeli henüz ödenmemişse müşteriden, ödenmişse suçludan alınır. Her iki halde de mal bedeli Ziraat Bankası şubesine ve bulunmayan yerlerde malsandığına emaneten teslim olunur. Muhakeme neticesinde satılan malın bedeli yüksek olduğu tesbit edilirse fark resen müşteriye iade ve mütebakisi müsadere olunur. Satıcı beraet ettiği takdirde Bankaya veya malsandığına yatırılan mal bedelinin tamamı kendisine verilir.

VIII. 31 nei maddenin 4 ve 6 nei bentleri hükümlerine riayet etmeyenler hakkında 50 liradan 500 liraya kadar ağır para cezasıyla beraber bir haftadan bir aya kadar dükkân, mağaza ve ticarethanenin kapatılmasına ve o kadar müddetle suçlunun ticaretten menine hükmolunur ve tekrürü halinde bu bentte yazılı cezalar iki kat olarak verilir.

IX. 31 nei maddenin 5 nei bendinde yazılı mecburiyete riayet etmeyenler hakkında 25 liradan 100 liraya kadar, tekrürü halinde 100 liradan 500 liraya kadar ağır para cezası hükmolunur.

X. 31 nei maddenin 7 nei bendinde yazılı etiket ve fiyat listesi koymak mecburiyetine riayet etmeyenler hakkında 50 liradan 500 liraya kadar ağır para cezası ve tekrürü halinde 100 liradan 1 000 liraya kadar ağır para cezasıyla birlikte bir haftadan üç aya kadar hapis cezası hükmolunur. Şu kadar ki, fiilin kasde makrun olmavarak hata veya zühul eseri olduğu anlaşılan hallerde ceza yarıya kadar indirilebileceği gibi tamamen de iskat olunabilir.

XI. Yukarıki bentlerde yazılı ticaretten men ile dükkân, mağaza ve ticarethanenin kapatılması cezası, bu dükkân, mağaza ve ticarethanenin bulunduğu mevki için hayati ehemmiyeti haiz olması halinde verilmez. Bu takdirde hükmolunacak ağır para cezasının yarısı arttırılır.

Madde 58. — I. 34 ncü madde mucübince kurulan birliklere girmeyen veya girdikten sonra kendiliğinden çıkan, yahut birlik statüsüne göre çıkarılan tacirler ve sanayi erbabı bu birliklere girmedikçe veya tekrar alınmadıkça birliklerin mevzuu olan işlerle iştigal etmekten menedilirler. Bu memnuiyete rağmen bu birliklerin mevzuu olan işlerle iştigal edenler hakkında 250 liradan 2 500 liraya kadar ağır para cezasıyla birlikte bir aydan üç aya kadar hapis cezası hükmolunur.

II. 36 ncı maddenin 1 nei bendine göre deniz nakil vasıtalarının çalıştırılması hakkında Hükümetçe ittihaz edilen karara muhalefet edenler veya ettirenler veya bu fiillere bilerek yardım edenler 1 000 liradan 10 000 liraya kadar ağır para cezasıyla birlikte bir seneden beş seneye kadar hapis cezasına mahkûm edilir. Bu fiilin işlenmesinden tevellüt eden veya edebilecek olan zarar hafif ise yukarıdaki suçları işleyenler hakkında 250 liradan 2 500 liraya kadar ağır para cezasıyla birlikte üç aydan bir seneye kadar hapis, pek hafif ise 25 liradan 100 liraya kadar ağır para cezası hükmolunur.

III. 36 ncı maddenin 1 nei bendine göre kara nakil vasıtalarının çalıştırılması hakkında Hükümetçe ittihaz edilen karara muhalefet edenler 100 liradan 1 000 liraya kadar ağır para cezasına, tekerrürü halinde 250 liradan 2 500 liraya kadar ağır para cezasıyla birlikte bir aydan altı aya kadar hapis cezasına mahkûm edilir.

IV. 36 ncı maddenin 1 nei bendine göre sevrüseferin tanzim, tahdit veya men'i ve âzami nakil ücretlerinin tâyini hususunda Hükümetçe ittihaz olunan karara riayet etmeyenler hakkında 250 liradan 2 500 liraya kadar ağır para cezası ve tekerrürü halinde 500 liradan 5 000 liraya kadar ağır para cezasıyla birlikte bir aydan altı aya kadar hapis cezası hükmolunur.

V. 36 ncı maddenin 1 nei bendine göre lüzum görülen yerlerde çalıştırılmasına karar verilen hususi nakil vasıtalarında çalışanların kabule şayan mazeretleri olmaksızın işlerini terketmelerinin memnuiyeti hakkında Hükümetçe ittihaz olunan karara riayet etmeyenler alacakları günlük ücretin bes mislinden yirmi bes misline kadar ağır para cezasına mahkûm edilir. Tekerrürü halinde iki misli para cezasıyla birlikte on beş günden iki aya kadar hapis cezası hükmolunur.

VI. 36 ncı maddenin 5 nei bendi hükmüne riayet etmeyenler hakkında 50 liradan 250 liraya kadar ağır para cezası ve tekerrürü halinde 100 liradan 500 liraya kadar ağır para cezasıyla birlikte bir aydan üç aya kadar hapis cezası hükmolunur.

VII. 36 ncı maddenin 6 ncı bendi hükmüne muhalefet edenler hakkında 1 000 liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezasıyla birlikte üç seneden on seneye kadar hapis cezası hükmolunur. Şu kadar ki, 100 tondan yukarı buhar ve motörle işleyen gemilerde hükmolunacak ağır para cezası geminin rayiç kıymetinden aşağı olamaz.

VIII. 37 ncı maddede yazılı zirai iş mükellefiyetine riayet etmeyenler hakkında 53 ncü maddenin 2 nei bendinde yazılı ceza hükümleri tatbik olunur.

IX. Zirai iş mükellefiyeti tatbik edilen bölgelerde sahibine katî lüzumu olmayan her nevi ziraat vasıtalarından kiramukabilinde istifade edilmesi hakkında Hükümetçe ittihaz edilen kararlara riayet etmeyenler 10 liradan 100 liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılır.

Madde 59. — I. 38 ncı maddenin 1 nei bendinde yazılı zeriyaatın çeşit, nevi ve nispeti hakkında Hükümetçe ittihaz olunan karara muhalefet edenler 25 liradan 300 liraya kadar ağır para cezasına, tekerrürü halinde 50 liradan 600 liraya kadar

ağır para cezasıyla birlikte bir haftadan üç aya kadar hapis cezasına mahkûm edilir.

II. 38 nci maddenin 1 nci bendinde yazılı herhangi bir mahsulün ekimini men hakkında Hükümetçe ittihaz olunan karara muhlefet edenler 50 liradan 300 liraya kadar ağır para cezasına ve tekerürü halinde 100 liradan 600 liraya kadar ağır para cezasıyla birlikte 15 günden üç aya kadar hapis cezasına mahkûm edilir.

III. 38 nci maddenin birinci bendinde yazılı ziraatin ve hayvan yetiştirmenin usul ve istikametleri hakkında Hükümetçe ittihaz olunan kararlara riayet etmeyenler hakkında 100 liraya kadar ağır para cezası hükmolunur.

IV. 38 nci maddenin 2 nci bendinde yazılı küçük ve büyük baş hayvanları Hükümetçe ittihaz olunan kararlara muhalif olarak ticaret kasdiyle satın alanlar, satanlar, herhangi bir surette başkasına devredenler, nakledenler ve kesenler veya kesimi zaruri kılacak şekilde küçük ve büyük baş hayvanları sakatlıyanlar hakkında müsadere hükmü hariç olmak üzere 54 ncü maddenin 1 nci bendinde yazılı ceza hükümleri tatbik olunur.

V. 40 ncü maddede yazılı araziye hububat ekmek ve ektirmek hakkında Hükümetçe ittihaz edilecek karara riayet etmeyenler 100 liradan 1 000 liraya kadar ağır para cezasına ve tekerrürü halinde 250 liradan 2 500 liraya kadar ağır para cezasıyla birlikte bir aydan altı aya kadar hapis cezasına mahkûm edilir.

VI. 42 nci maddenin 2 nci bendi hükmüne riayet etmeyenler hakkında 10 liradan 50 liraya kadar ağır para cezası hükmolunur. Şu kadar ki, tâyin olunacak ağır para cezası, tesbit edilen ihtiyaç haricinde kullanılan veya sarf ve istihlâk edilen madde ve hayvanların bedelinden ve ödünç verilen paraların tutarından aşağı olamaz.

VII. 65 nci maddenin 1 nci bendi mucibince salâhiyetli memurlar tarafından istenilen malûmatı vermeyen ve vesika ve defterleri göstermeyenler 25 liradan 250 liraya kadar ağır para cezasına mahkûm edilir. Tekerrürü halinde ceza iki misline çıkarılır.

VIII. Bu kanunun 11 nci ve 14 ncü maddelerine göre yapılacak tevziata ve verilecek vesikalara esas olmak üzere istenen malûmatı kasten hakikate muhalif olarak bildirenlerin fiilleri umumî hükümlere göre daha ağır bir cezayı müstelzim olmadığı takdirde 10 liradan 100 liraya kadar ağır para cezasıyla birlikte üç aya kadar hapis cezası hükmolunur.

Şu kadar ki, bu fiil, şahsi ihtiyaç için istenen beyannamelere taallûk ettiği takdirde failleri hakkında hapis cezası hükmolunmaz.

Madde 62. — 55 nci maddenin 6 ve 7 nci fıkralarıyla 56 ncü maddenin 4, 5 ve 6 ncü fıkralarında ve 57 nci maddede ve 58 nci maddenin 1 nci fıkrasında yazılı suçların failleri hakkında hükmolunacak para cezalarından dolayı bunların çalıştıkları ticaret veya sanayi müessesesi veya sair hükmi şahıslar malen ve müteselsilen mesuldürler.

Madde 63. — Bu kanuna göre verilip katileşen hükümlerin hulâsaları, masrafı mahkûma ait olmak üzere neşrolunur. Ancak, mevzuu itibariyle neşrinde fayda tasavvur olunmayan seyyar satıcıların ve sair küçük tacirlerin işledikleri basit suçlara veya iş mükellefiyetine riayet etmeyenlere taallûk eden hükümler mahkeme kararıyla neşirden istisna edilebilir. Feri ceza olan dükkân, mağaza ve ticarethanenin kapatılması hakkındaki hükümlerin hulâsaları büyük harflerle yazılarak dükkân ve mağaza ve ticarethanenin göze çarpan yerine yapıştırılır.

Madde 64. — I. Bu kanuna taallûk eden işlerde vazife ve salâhiyetlerini sui-istimal edenler veya bu suretle diğer bir suç işleyenler ve vazifede ihmal ve terahide bulunanlar hakkında Türk Ceza Kanunu ile diğer kanunlarda muayyen olan cezalar iki kat olarak hükmolunur.

II. Memur ve müstahdemlerin bu kanunun tatbiki dolayısıyla işledikleri suçlardan veya bu kanunun tatbikiyle mükellef makam ve mahkemelerin emir ve taleplerini ve bu kanunla kendilerine mevdu takip ve tahkik vazifelerini ihmal veya suiistimal etmelerinden dolayı haklarında yapılacak cezai takiplerde Memurin Muhakematına dair kanun hükümleri tatbik olunmaz.

Vali ve vali muavinleri, kaymakamlar ve belediye reisleri ve heyet halinde ittihaz ettikleri kararlardan dolayı belediye daimî encümen âzaları ve merkezin emriyle tahkik ve teftiş için gönderilenler ikinci fıkra hükmünden müstesnadır.

III. Millî Korunma Kanununa taallûk eden işlerde, İktisadi Devlet teşekül ve müesseselerinin idare ve murakabe uzuvları ile memur ve müstahdemleri ve bu kanuna göre vazifelendirilen hususi hukuk hükümlerine tâbi müesseselerin memur ve müstahdemleriyle bu müesseselerden hükmi şahsiyeti haiz olanlarının idare ve murakabe uzuvları hakikî şahıslara ait olanlarının sahipleri ve müdürleri Devlet memuru gibi cezalandırılır.

Madde 65. — I. Bu kanun hükümlerinin tatbikatında salâhiyetli memurlara lüzum görülen her türlü malûmatın verilmesi ve her nevi vesikaların ve defterlerin gösterilmesi mecburidir.

II. Bu memurlar, vazifelerinin ifası sırasında bu kanunun cezalandırdığı fiillere muttali olduklarında, Meşhut Suçların muhakeme usulü kanununun dördüncü maddesi hükümlerini tatbik ederler. Talep vukuunda zabıta makam ve memurları bu memurlara yardım etmeğe mecburdurlar.

III. Bu kanunun tatbikını temin için vali ve kaymakamlar veya bunların yazılı emirleriyle vazifelendirilen memurlar ev, mağaza, ticarethane, ambar ve samanlık ve sair her türlü mal konulabilen yerlerde arama yapabilirler .

IV. Arama sırasında mahalle muhtarının ve bulunmadığı takdirde ihtiyar heyetinden birinin huzuru şarttır. Arama sırasında aranılacak yerin ve malın sahibi veya zilyedleri ve bunlar bulunmazlarsa sırasıyla mümessilleri veya hısımlarından veya kendisiyle sakin olanlardan veyahut komşularından mümeyyiz biri hazır bulundurulur.

V. Köylerde yapılan aramalarda muhtar ile ihtiyar heyetinden biri ve muhtar bulunmadığı zaman ihtiyar heyetinden biri ile komşularından biri ve ihtiyar heyetinden kimse bulunmadığı zaman komşulardan iki kişi hazır bulundurulur.

VI. Gecikmesinde zarar görülen fevkalâde haller müstesna olmak üzere mesken veya sair binalarda gece arama yapılmaz.

VII. Her arama neticesinde kanun hükümlerine muhalif olarak saklanmış veya saklanmak istenilmiş mallar zuhur ederse bu mallar alınarak Hükümetin evvelce tesbit etmiş olduğu mahallere sevk ve teslim edilir ve diğer bedelleri emaneten Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası şubelerine ve bulunmayan yerlerde mal sandıklarına yatırılır. Bu suretle malları alınan hükmi ve hakikî şahıslar aleyhine Millî Korunma Kanununa tevfikân ayrıca cezai takibat yapılır.

VIII. Arama neticesinde kanun hükümlerine muhalif olarak saklanmış veya saklanmak istenilmiş mallar zuhur etsinetsin, hazır bulunanların ayrı ayrı imzalarını ihtiva eden iki nüsha zabıt varakası derhal mahallinde tutulur.

Eğer kanun hükümlerine muhalif olarak saklanmış veya saklanmak istenilmiş mallar zuhur etmişse bunların miktarı ve müfredatı ve o günkü hal ve vasıfları zabıt varakasında ayrı ayrı gösterilir. Arama neticesinde tutulan bu zabıt

varakasının bir nüshası derhal mal sahiplerine veya zilyedlerine ve mal zuhur etmişse aranan yerin sahibine veya zilyedine verilir.

Madde 66. — Aşağı haddi altı ay ve daha ağır cezayı müstelzim cürümlerde maznunlar duruşmaya mevkuften sevk olunur. Şu kadar ki, son tahkikat sırasında mahkeme maznunun nakdî kefaletle tahliyesine karar verebilir.

Hükümden sonra Meşhut Suçların Muhakeme Usulüne dair kanunun (13) neü maddesi hükmü tatbik olunur.

Madde 67. — I. Adliye Vekâleti lüzum görülen yerlerde, bu kanunla 1609 ve 4237 sayılı kanunların hükümlerine giren suçlara, bu kanun hükmünce resmî evrak ve vesikalardan sayılan evrak ve vesikalar üzerinde işlenen suçlara, bu kanunun 64 neü maddesinde vazılı memurların işledikleri suçlara taallük eden dâvaları ve bu dâvaların görüldüğü sırada işlenen yalan yere şahadet suçlarına mütaallik dâvaları görmek üzere Hâkimler Kanununun her sınıf veya derecesindeki hâkimlerden müteşekkil olarak toplu veya tek hâkimli Millî Korunma Mahkemeleri kurabilir.

II. Adliye Vekâleti bu mahkemelere ikinci sınıfta bulunan ve Temyize namzet gösterilmiş olan hâkimleri terfian ve birinci sınıfta bulunan hâkimleri naklen tâvin edebileceği gibi kadrodaki her dereceden maaşlar karşılık tutulmak suretiyle daha aşağı derecelerdeki hâkimleri de tâvin edebilir. Bu mahkemelerin lâğvi halinde Temyize namzet hâkimlerden bu mahkemelere terfian tâvin olunanlardan acıkta kalanlar müstesna hakları mahfuz kalmak şartıyla ve kendi muvakatlarıyla dördüncü derecedeki bir hâkimliğe de tâvin olunabilirler.

III. Bu mahkemelerde vazife alan hâkimlerin, müddeiumumîlerin ve kâtiplerin maaşları bu kanunun 43 neü maddesindeki sermayeden ödenir ve bu vazifelerin devamı müddetince de kendilerine yine bu sermayeden maaşlarından gayri Adliye Vekâletince tensip ve Başvekîlee tasvip olunacak aylık maktu tazminat verilebilir.

IV. Bu mahkemelerin üssâsi halinde 2556 sayılı Hâkimler Kanununun 79 ve 80 neü maddeleri mucibince alâkâlılara tedive olunacak maaşlar bu kanunun 43 neü maddesindeki sermayeden ödneir.

V. Adliye Vekâleti bu mahkemelerin kaza muntakalarını, bu mahkemelerin kurulmadığı yerlerde bu kanuna göre vazifeli mahkemeyi tâvin eder. Bu kanun hükmüne giren bütün suçların dâvasını bir mahkemede rüvet ettirebilir.

VI. Adliye Vekâleti Millî Korunma Mahkemelerinden ve bu mahkemelerin kurulmadığı mahallerde bu işlere bakmak üzere salâhiyetli kılınan mahkemelerden verilen hükümleri tetkik etmek üzere bu maddenin 2 neü bendinde vazılı hâkimlerden Temyiz Mahkemesinde hususi bir daire teskiline ve bu daireye lüzumuna kadar raportör tâvinine de salâhiyetlidir. Bunların maaşları 43 neü maddedeki sermayeden ödenir. 4 neü bent hükmü bunlar hakkında da tatbik olunur.

Madde 68. — I. Bu kanuna göre kurulan veya bu kanunu tatbik ile tanzif edilen mahkemeler Meşhut Suçların Muhakeme usulü hakkındaki kanunun usul hükümlerini tatbik ederler.

II. Bu kanunla tekerrürden dolayı hususi surette ceza tâvin edilmiş olan hallerde tekerrür tâbirinden maksat, hüküm katileştikten sonra aynı suçun tekrar işlenmesidir.

III. Bu kanunda vazılı suçlara teşebbüs halinde hilâfına sarahat olmadığı takdirde umumî hükümler tatbik olunur.

IV. Aynı kasdî cürmî altında işlenmiş olan, muayyen bir cins malın müteaddit şahıslara fazla fiyatla satılması veya aynı gayrimenkulün müteaddit defa-

lar kanunen muayyen miktardan fazlaya kiraya verilmesi gibi haller bir suç sayılır ve bu hallerde Türk Ceza Kanununun 80 nci maddesi hükmü tatbik olunur.

V. Bu kanuna göre toplu olarak teşkil edilen Millî Korunma mahkemelerince hükmolunan 15 güne kadar hapis ve 500 liraya kadar ağır para cezalarına taallük eden hükümler katî olup temyiz edilemez.

Madde 69. — I. Bu kanun hükümleri dairesinde ittihaz edilecek karar ve muameleler hakkında kaza mercilerinden tehiri icra ve tedbiri ihtiyati kararları verilemez.

II. Bu kanunun tatbikına müteallik olarak kullanılan her türlü evrak veya Hükümetçe istihlâki tahdit olunan maddelere müteallik karne veya vesikalar, resmî evrak ve vesikalardan madut olup bunlar üzerinde işlenecek sahtekârlık cürümleri hakkında Türk Ceza Kanununun resmî evrak üzerinde işlenen sahtekârlık cürümlerine müteallik hükümleri tatbik olunur.

III. Bu kanunla 1609 ve 4237 sayılı kanunlarda yazılı suçları salâhiyetli merciler tarafından haber alınmadan evvel müsbit delilleriyle birlikte bu mercilere haber veren veya bu suçları fiilen meydana çıkaran kimselere aşağıda yazılı esaslar dairesinde ikramiye verilebilir:

Muhbire ikramiye verilebilmek için ihbarın, suç delillerinin elde edilmesine imkân verecek surette ve vaktinde yapılmış olması şarttır. Verilecek ikramiye, ihbarın mevzuuna dâhil suçlardan dolayı hükmedilen para cezasıyla müsadere olunan malların satış kıymetinin yüzde onunu tecavüz edemez. İkramiye para cezasının tahsilinden ve müsadere olunan malların satışından sonra verilir.

Suçun meydana çıkarılmasında büyük gayretleri sebkettiği tahkikatla tesbit olunan memurlar da yukarıki fıkrada yazılı ikramiyeden istifade ettirilebilir.

İkramiyeden istifade etmek yahut kendilerine veya baskalarına haksız sair menfaatler temin eylemek kastıyla suçsuz olduklarını bildikleri kimseler hakkın-suç tasni ve ihbar edenler veya bu maksatlarla şantaj yapanlar hakkında kanunen muayyen cezalar üç misli olark hükmolunur ve bu kabîl suçların muhakemeleri de 67 nci maddeye göre kurulan veya salâhiyetli kınnan mahkemelerde görülür.

İKİNCİ MADDE — Millî Korunma Kanununa 4180 sayılı kanunla eklenen maddeler kaldırılmıştır.

ÜÇÜNCÜ MADDE — Bu kanun neşri tarihinden mer'idir.

DÖRDÜNCÜ MADDE — Bu kanun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

5 Ağustos 1944

<i>Cumhuriyet Reisliğine nazılan tezkerenin tarih ve numarası</i>	:	5 VIII 1944 ve 1/291
<i>Bu kanunun neşir ve ilânının Başvekilliğe bildirildiğine dair Cumhurbaşkanından gelen tezkerenin tarih ve numarası</i>	:	5 VIII 1944 ve 1/693
<i>Bu kanunun müzakerelerini gösteren zabıtların cilt ve sayfa numaraları</i>	:	Cilt Sayfa 7 66,173 11 68,72 12 104 13 61:81